

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht - Centrum; Ds. R. Kok, Soest. Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden.

Lukas 24:45.

Het is een zegen voor het innerlijke en geestelijke leven, als de Heere ons belooft te ontdekken aan onze diepe onkunde omtrent de verborgen omgang met Hem. Want de discipelen waren al een geruime tijd op Zijn school. En Hij had altijd met hen gesproken vanuit de Schrift, daar in het Woord de bron is van het geestelijk kenne, door de onderwijzingen van de Heilige Geest. Wat moesten we toch meer, en dat naar Zijn bevel. Zijn Woord met een biddend hart onderzoeken. Om onze gangen en treden in afhankelijkheid van Zijn genade, daarin vast te maken. Want al is het geestelijk kennen van de Heere Jezus in de staat van Zijn vernedering van grote betekenis. Zo kan het geestelijk kennen van Hem in de staat van Zijn verheerlijking toch niet gemist worden, om dat verdiende heil toe te passen aan het hart.

En al weten wij uit de Schrift, dat de Heere Jezus waarlijk is opgestaan, dan is de geestelijke beleving daarvan nog niet in ons hart. Wij hebben het zelfs van dag tot dag nodig dat ons verstand voor dat geestelijk kennen geopend wordt, om uit Zijn bediening de kracht van Zijn verheerlijking te mogen beleven, onder de bedauwing van Zijn Geest.

Want dan krijgt het hart in de kinderlijke afhankelijkheid van het geloof steeds meer aan te kleven, om in dat geestelijk kennen op te mogen wassen.

„Want de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid en kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden”. En zo wordt ons steeds duidelijk, dat wij vanuit ons menselijk denken niet in staat zijn geestelijk en Godverheerlijkend te denken. En al denken wij rechtzinnig, dan is daarin niet de innerlijke beleving des geloofs, daar de liefde van Christus er in gemist wordt. Zodat altijd weer ons verstand geopend moet worden door de Heere, om met klaarheid te mogen blikken in de bediening van Zijn genade, met vrucht voor hart en leven.

Maar de Heere wordt het niet moede ons verstand te openen voor het verstaan van de Schriften. En in dat verband zeide de Heere Jezus tot hen: „Alzo is er geschreven en alzo moest de Christus lijden en van de doden opstaan ten derde dage”.

Het was een moeten vanuit Gods Raad, tot verheerlijking van Gods deugden. Een moeten om de dood te verslinden tot overwinning, opdat het leven en de onverderfelijkheid door Hem aan het licht gebracht zou worden.

Het moest, daar al de gelovigen op grond daarvan werden opgenomen in de eeuwige heerlijkheid, om altijd bij de Heere te zijn. Het moet dus om dat verdiende heil toe te passen aan het hart, tot verkrijging van een nieuw geestelijk leven.

En als de Heere Jezus niet was opgestaan, dan hadden de discipelen niet uit de banden van de dood en de angsten van de hel verlost kunnen worden. Opdat de vijanden, die dachten de overwinning behaald te hebben, beschaamd zouden gesteld worden. Waartoe zonde en ongeloof aan het kruis genageld werden, bij het vermorzelen van Satans kop. Maar desniettemin komen de levenden in de

stand van het genadeleven telkens weer machteloos te staan tegenover de macht van zonde, Satan en ongeloof. Het kwaad dat opkomt uit de onzalige fontein van ons verdorven bestaan, staat aan de kant van Satan en ongeloof. En dat voor onze rekening, want met ons vlees dienen wij de wet der zonde. Waarin dat kwaad zijn sterkte heeft en de redeneringen en verdenkingen van het ongeloof. Dat de Heere verdenkt in Zijn liefde, trouw en macht. Waarmee het nieuwe leven gesteld wordt onder de druk van de inblazingen van Satan, met zijn helse listen. Wat de oprechten in de geestelijke strijd doet onderliggen. Zodat zij niet meer kunnen, dan vanuit het nieuwe leven der genade, zuchten tot de Heere om ontferming. Zij hebben de grote Uithelper nodig. Want met al het goede dat zij in vorige tijden mochten smaken, kunnen zij die banden niet breken, om zich aan de macht van die vijand te ontworstelen. Het zijn de banden des doods en de angsten der hel, die hen kwellen. En in de onverzonden schuld, die drukt op het nieuwe leven, worden zij door de sprake van de consciëntie veroordeeld. Want door de zonde van nalatigheid en bedrijf, door af te dwalen van de wegen des Heeren, worden zij gekweld en veroordeeld.

Maar door dat alles heen kan en wil het nieuwe leven zich er niet mee verenigen. Want dat staat en blijft staan aan de kant des Heeren. Hem te missen is het hart tot smart en droefheid en zucht om door de tegenstand van schroom en veroordeling heen te mogen breken. Opdat zij de kracht zouden bekomen de sterkte des Heeren aan te grijpen.

En dat kan, daar Christus door Zijn lijden en sterven, de verzoening door voldoening heeft verworven. Om dat tot verheerlijking van Zijn God en Vader toe te passen en te heiligen aan het hart. En daartoe is Hij opgestaan ten derde dage. Want Hij heeft Zijn zuchtend volk niet alleen naar lichaam en ziel, maar ook voor tijd en eeuwigheid voor Zijn rekening genomen. Om eenmaal eeuwig bij Hem te mogen zijn. Waartoe het ons is opgetekend in de Schriften, om dat ter harte te nemen. Hij heeft dat op grond van recht en gerechtigheid verworven en beloofd. Want in dat Goddelijk beloven is de bron van het kinderlijk geloven. Wat ons door Hem in de Schrift op het hart gebonden wordt. Om ons te vervrijmoedigen in afhankelijkheid van Zijn Geest, om Zijn sterkte aan te grijpen, tegenover de driehoofdige vijand.

Maar de Heere Jezus wil ook, dat het Evangelie allerwege verkondigd worde.

Want Hij heeft het Zijn discipelen in de kracht van Zijn opstanding betuigd en daarmee ook ons: „En in Zijn naam gepredikt worden bekering en vergeving der zonden, onder alle volken, beginnende van Jeruzalem”. Waarmee Hij in ontfermende liefde Zijn hart ook kwam uit te strekken tot ons. En de bekering die Hij stelt op de voorgrond, geeft in de eerste plaats een keerpunt te kennen in het dienen. Want de mens leeft zoals hij denkt. En in dat denken heeft hij zichzelf in de genietingen van het vlees ten doel. Want hij wil met al zijn godsdienstigheid zijn leven behouden. Maar wordt het hart door het Evangelie aangegrepen, daar hij er door aan zijn dwaasheid wordt ontdekt, dan brengt dat een keerpunt teweeg in zijn denken. Hij komt er door tot zichzelf, het stelt hem onder de grootste verantwoordelijkheid in verband met de eeuwigheid die hem wacht. Wat de verloren zoon bracht tot de

VAN DE ADMINISTRATIE

Evenals vorige jaren is er weer gelegenheid voor Alphen a/d Rijn en omstreken, om de Ontmoetingsdag, die D.V. zaterdag 21 april in Sliedrecht zal worden gehouden, gezamenlijk te bezoeken. Als U daarvan gebruik wenst te maken, wend u zich dan zo spoedig mogelijk naar het bekende adres: J. v.d. Bosch, Oudshoornseweg, tel. 0172073025. Alphen a/d Rijn. Dezer dagen ontvingen wij voor de Ontmoetingsdag f 50,— van N. N. die deze dag niet kan meemaken maar elke week f 1,— weglegt voor die dag. Een goed voorbeeld voor navolging. Voorts ontvingen wij nog een gift van f 125,— en aan andere giften f 150,—. Voor alles onze dank. 8 Nieuwe abonnees konden wij weer noteren, waarvan een 4 tal, dat voor 1 jaar werd betaald door S. B. te G. Wie volgt dit voorbeeld na? Ook dank aan Ds. v. Zonneveld, die... zoals hij dat zelf noemde” druppelsgewijs nieuwe abonnees doorgaf. Uit dit alles spreekt steeds liefde voor „Bewaar het Pand”. Wij hopen als vrienden van B. H. Pelkander weer D.V. a.s. 21 April te Sliedrecht in grote getale te ontmoeten in Godsgunst. Ook rekenen wij weer op onze jeugd, zoals de vorige malen.

Adm.: adres „Bewaar het Pand” Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn. Giro 704350.

v.d. L.

bekentenis van zijn dwaasheid, door het huis van zijn vader te verlaten. Maar daar bleef het niet bij, hij mocht door de dierbare werkingen van Gods Geest komen tot de kracht om op te staan en boetvaardig weder te keren tot het ouderlijk huis. En dat met de ootmoedige bede: „Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, maak mij als één van uw huurlingen”.

En zie, hij mocht Gods goedertierenheid smaken in de liefde van zijn vader die hem tegemoet kwam, „en toelopende viel hem om zijn hals en kuste hem”. Wat de waarachtige bekering steeds meer diepgang deed bekomen in zijn hart. En dat met de liefde hem te dienen en te gehoorzamen.

En zo komt het hart door het smaken van Gods goedertierenheid, tot op de dag van heden, door het Woord des Geestes, tot bekering. Waartoe het dierbare Evangelie in de naam van de Heere Jezus verkondigd wordt. „In Wiens naam gepredikt wordt, bekering en vergeving der zonden”. Het is een buigen voor Gods rechtvaardigheid, in de ootmoedige bekentenis: „Ik ben het niet meer waardig uw zoon genaamd te worden”.

Waarom in dat verband door de opstanding van Christus, de vergeving der zonden moet gepredikt worden. Want naar Zijn Woord wordt het beste kleet, het kleet van Zijn gerechtigheid aangedaan, met de ring van het kindschap, om geschoeid te worden met de bereidheid van het Evangelie des vredes. Opdat in het smaken van de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, in kinderlijke vreze de Heere te dienen, Die het eeuwig waardig is geliefd, gediend en gevreesd te worden.

En dat dierbare Evangelie moet in de naam des Heeren alle volken gepredikt worden, met de drang der liefde. Maar ook met de ernst der noodzakelijkheid. Maar heeft men zelf niet de innerlijke beleving van het Woord des Heeren ten doel, dan bindt men dat anderen ook niet op het hart, om dat ernstig te zoeken. En daar het bloed van die mensen hen niet dierbaar was, zal het van hun hand geëist worden. De apostelen moesten daarmee beginnen in Jeruzalem. Wat hen biddende deed wachten op de uitstorting van de Heilige Geest.

Want Hij alleen kan het hart opwekken en bekwamen tot de verkondiging van het

Evangelie. Om zo aan de grootste der vijanden, die in de heilige stad gevonden werden, het dierbaar Evangelie der genade te verkondigen. Maar die dat kwamen te versmaden werden de felste tegenstanders. En dat, door gebondenheid aan een wettische godsdienst, om er zichzelf mee te bevrijden van het oordeel. Wat ons oproept en aanspoort, de onwederstandelijke werkingen van de Heilige Geest, tot de vernieuwing des harten biddende te zoeken.

Soest.

R. Kok.

VAN DE REDACTIE

1. Gideon. We hebben nog weer bestellingen op het boek van Ds. Van der Ent kunnen boeken. De gelegenheid staat nog open. U kunt daarvoor schriftelijk of telefonisch bij mij terecht.

De uitgever werkt er op aan, dat het boek op de aanstaande ontmoetingsdag te Sliedrecht verkrijgbaar is. Ik hoop dat dit mogelijk blijkt. Dan kunnen zij, die het boek tevoren nog niet bestelden van de gelegenheid gebruik maken een of meer exemplaren te kopen. Naar ik hoop nog voor de voor-intekenprijs van f 37,50.

2. Jeugdleven in Bijbels licht. Zo heet het boekje, dat verschillende predikanten indertijd geschreven hebben. We hebben op ontmoetingsdagen heel veel van die boekjes verkocht. Er zijn nog enkele tientallen beschikbaar. Die zijn wellicht aan de boekentafel te koop. De prijs is nog f 10,— per stuk.

B.

ONTMOETINGS DAG

Voor de laatste maal vermelden we het programma van de ontmoetingsdag, D.V. te houden op zaterdag 21 april a.s., in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum:

Morgensamenkomst aanvang 10.30 uur

Opening: Ds. G. Blom

Spreker: Ds. P. vanZonneveld
over: Tot prijs Zijner heerlijkheid

Slotwoord: Ds. M. Vlietstra

PAUZE

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

Opening: Ds. A. Baars

Spreker: Ds. H. van Leeuwen
over: Christus' Zelfopenbaring als de Opstanding en het Leven

Slotwoord: Ds. H. C. van der Ent

We voegen hier nog het volgende aan toe. De reisgelegenheid is gunstig. Bezoekers per trein worden van het station gehaald en weer daarheen gebracht. De bedoeling is zo ongeveer om 4 uur in de middag te eindigen, zodat ook de bezoekers, die van verre komen, weer tijdig thuis kunnen zijn. Er wordt koffie en frisdrank verstrekt. Er zal weer een boekentafel zijn, mede ten bate van de zendingscommissie van Sliedrecht-centrum. Wellicht is er ook gelegenheid om het boek van Ds. Van der Ent over Gideon te kopen. We hopen, dat we weer velen mogen begroeten en nog veel meer, dat de Heere weer in ons midden moge zijn met Zijn gunst. Verder verwijzen we naar het bericht van br. Van Heteren omtrent de regeling van het verkeer op die dag.

B.

VERKEERSREGELING OP DE ONTMOETINGS DAG

Met de politie heb ik het volgende afgesproken in verband met 21 april D.V.:

De Kerkbuurt is geheel voetgangersweg. Autobussen mogen tussen half 10 en 10 uur de Kerkbuurt inrijden, en voor de Kerk mag uitgeladen worden, waarna de bussen naast Modemagazijn van Beusekom kunnen parkeren, en door de Kerkbuurt in Oostelijke richting na 4 uur n.m. kunnen vertrekken vanaf de Rijksweg-stationsweg-Kerkbuurt links.

Dit geldt alleen voor de Autobussen, niet voor particuliere auto's.

Voor auto's - van de Rijksweg - Stationsweg tot stoplicht, vervolgens rechts en 1e straat links - parkeerterrein achter de Bonkelaar - verder lopen via overpad Stationsweg naar Kerkbuurt links.

Treinreizigers - een autobus staat gereed bij het station omstreeks 10 uur, en brengt u tot achter de Meubelzaak Verhoef, dat is tegenover de Kerk - de Kerkbuurt oversteken.

De bus staat op diezelfde plaats gereed voor de treinen van ongeveer half 5.

P.S. In de Kerkbuurt mogen geen auto's geparkeerd worden.

J. v. Heteren.

HET LIED IN DE EREDIENST EN DE SYNODE VAN 1836

2. Een strijd, die niet voorbijgezien mag worden.

Niemand kan over het besluit van de eerste synode van de Afscheidenen inzake het lied in de eredienst schrijven zonder aandacht te geven aan de bundel Evangelische Gezangen, die aan het begin van de eeuw der Afscheiding is ingevoerd. De uitspraak, die ons bezig houdt, stond midden in de worsteling van die tijd. Het zal niet te veel gezegd zijn als we veronderstellen, dat de strijd tegen deze bundel ook de woorden van het besluit beïnvloed heeft. We lezen daar immers van het weren „uit de openbare vergaderingen der gemeente de menselijke gezangen, welke niet in de Bijbel gevonden worden, opdat het werk van mensen niet gelijk gesteld worde met het werk van mannen, die gesproken hebben, gedreven door de Heilige Geest”. Het is wel waar dat deze woorden in een andere vorm telkens weer gevonden worden in de uitspraken van de kerk door de eeuwen heen. Veelzeggend is het zelfs dat vanaf de uitspraken van de Oude Kerk tot aan die van deze synode er een zekere gelijkheid valt op te merken in het tegengaan van wat niet „van de Heilige Geest” afkomstig is. Niettemin wijst de meer uitgebreide manier van zeggen in 1836 dan in de uitspraken van kort na de reformatie in ons land toch op een strijd, die een belangrijk element geweest is in de Afscheiding.

Wanneer gesteld wordt dat de strijd tegen de Evangelische Gezangen een belangrijk element geweest is tot het verstaan van de betekenis van wat bepaald is over het lied in de eredienst, dan wil ik wel graag onderstrepen dat dit niet de allesbeheersende achtergrond geweest is. Ik zou haast zeggen: gelukkig niet! Anders zou het enkel zingen van de psalmen en de lofgezangen uit de Bijbel uit de strijd te verklaren zijn. Dan was het uit het negatieve opgekomen, terwijl er een positieve reden geweest is dat de Afscheidenen geen gezangen hebben willen zingen in de eredienst. Het is zelfs zo, dat niemand die strijd recht kan zien zonder te denken aan het positieve uitgangspunt nml. de terugkeer tot het Woord van God, ook in de eredienst. Er zullen er in die tijd geweest zijn die uit enkele afkeer - zonder deze te kennen - geëgd hebben tegen de gezangen. Voorbeelden van zo'n optreden zijn er zeer vele te geven. Ook zullen er veel uitdrukkingen tegen de gezangen van de voorgangers uit de tijd van de Afscheiding genoemd kunnen worden, die te ver gaan en laten zien dat ze als mensen van vlees en bloed de strijd gestreden hebben. Het gaat er tenslotte niet om om hén te verheerlijken en in alles vrij te pleiten.

Maar toch kan niemand deze strijd recht beoordelen die dit uitgangspunt niet ziet. Net zo min als in de Afscheiding zelf als in de uitspraak van de synode van 1836 is de strijd tegen de Evangelische gezangen het allesbeheersende. Zo alléén begeer ik daar iets van te zeggen.

Eerst dan één en ander over de bundel Evangelische Gezangen. Onder ons zal de tijd wel voorbij zijn dat die min of meer bekend was. Het is daarom goed er iets van te zeggen. Het is opvallend dat de begeerte om tot een bundel gezangen te komen al leefde bij de gecommiteerden voor de Psalmberijming van 1773. Toen deze berijming ten einde kwam sprak Ds. Ahasverus vandenBerg die wens openlijk uit. Behalve de nieuwe Psalmbundel hadden de gecommiteerden graag een gezangenbundel aangeboden. Volgens zijn woorden zouden zij dit van harte hebben gewenst „doch zij mochten hun last, die van liederen geen enkel woord sprak, niet te buiten gaan. „Geloofsgenoten uit andere landen hadden immers evangelische lof-

liederen in gebruik! Het ging hem om liederen, waarin de gemeente „niet altoos in de meer ingewikkelde taal van vroegere tijd, maar duidelijk en onbewimpeld, overeenkomstig met de stijl van het Evangelie der vervulling, van haar geloof in Jezus Christus, haar mensgeworden Zaligmaker, en van haar hoop op Hem moge zingen...”

Hier kan wel opgemerkt worden dat dit geen onbekende woorden zijn in de mond van hen die voor het vrije lied door de eeuwen heen geijverd hebben, hoewel ieder deze niet met dezelfde inhoud zal vullen.

Niet zo erg lang zou deze wens onbeantwoord blijven. De Provinciale Synode van Noord-Holland besluit in 1796 om een commissie te benoemen, die een plan zal ontwerpen tot de beste wijze van invoering van gezangen naast de Psalmen. Het moet wel bedroeven dat de enige classis die er tegen is geen enkele principiele reden noemt. Het is tenminste wel treurig dat als één van de bezwaren die men tegen een gezangenbundel heeft genoemd wordt: de verwarring die het in de gemeente zal geven omdat velen zich vanwege de kosten zich niet van zo'n bundel kunnen voorzien! Hoe het ook is: de commissie komt er. Andere provinciale synoden sluiten zich hier bij aan. Wie de geschiedenis van het pogen om tot een aantal gezangen naast de psalmen te komen doorneemt, vraagt zich af hoe het toch wel in de kerk der reformatie in die tijd in ons vaderland gesteld is. Het wordt dan wel duidelijk, dat het verval niet van onze dagen afkomstig is. Die er tegen zijn geven als reden op dat de tijd er niet rijp voor is, terwijl de voorstanders onverdroten doorgaan. Op de Synode van Overijssel houdt één van de predikanten een inleiding over de wenselijkheid van deze liederen om „in het vervolg in plaats van de Joodse liederen in onze Psalmen meer Christelijke gezangen overeenkomstig de godsdienst van Jezus in te voeren”. Onvermoeid gaat Ds. v.d. Berg door vanuit de Provinciale Synode van Gelderland met het ijveren voor de gezangen. Hij schrijft een werk dat de zaak moet stimuleren: „Gedachten over de geestelijke oden en liederen”, dat in 1802 uitkomt. In 1803 beginnen de afgevaardigden van de verschillende provinciale synoden aan de totstandkoming, terwijl in 1805 het werk ten einde is. Anderhalf jaar later, begin 1807, zal deze in de plaatselijke gemeenten ingevoerd moeten zijn.

Alleen al het kennisnemen van de geschiedenis van de totstandkoming van de bundel Evangelische Gezangen zal al doen vermoeden dat de inhoud niet in de lijn van de reformatorische beginselen ligt. Ds. A. v.d. Berg moge dan in het genoemde werk schrijven dat de stof van de gezangen zich uitstrekt over „de leer van 's mensen ellendigheid, verlossing en dankbaarheid”. Zelfs moge hij ingaan tegen iemand, die er tegen is dat de klacht over onze ellende al te véél in de liederen moet voorkomen, met deze woorden „de dankzeggingen voor genadige verbetering, de bedezangen om bewaring en bijstand tegen de zonde, en in de strijd met dezelve, kunnen nooit het rechte vuur en leven hebben, wanneer zij niet uit een levendig gevoel van onze grote schuld en van onze verregaande zwakheid, tot God worden opgezonden”. Wie de inhoud van de Evangelische Gezangen leest, moet helaas tot een andere conclusie komen. De schriftuurlijke inhoud van de leer van de drie stukken komt daarin juist niet uit.

De zonde wordt weinig in zijn diepte en ernst bezongen, de mens in zijn onwaardigheid komt weinig uit en de vrije genade Gods komt wel heel schraal naar voren.

D. Slagboom

UIT DE PRAKTIJK

52

Het is opmerkelijk dat men mensen ontmoet, die over God en Godsdienst spreken en zelfs ook wel over het leven, en dat men hetgeen gezegd wordt maar niet kan overnemen, dat het is of er niet in wil, het stuit. Zo werd ons eens gezegd op huisbezoek „Ik heb mij wel eens beschuldigd en mij afgevraagd: ligt het bij mij wel goed, en dan is het wel gebeurd dat ik mocht zeggen: Heere, zo hebt U het mij toch niet geleerd; het is voor mij als of het enkel maar beredeneerdheid is, ik gevoelde geen verbinding of band, het is als of het maar bespreken is en geen beleving. Nu

vriend, ik denk dat ieder van Gods ware volk zulke dingen weleens meemaakt. Ik hoorde in mijn jeugd de ouden weleens zeggen: Gods volk heeft voelhoorns, en daar zit veel waars in. Men ontmoet mensen van wie men nooit gehoord heeft en wier namen je onbekend zijn, en die soms een enkel woord spreken waarop men zeggen mag: daar spreekt het leven, het gaf direct binding en mijn hart ging er voor open, 't is gebeurd dat men maar enkele woorden sprak, die gehoord werden door een onbekende man, die niet bij het gesprek betrokken was, en na het gehoorde contact zocht, en verklaarde, ik hoorde U maar enkele woorden spreken, waarvan ik gevoelde, dat is geen vreemde taal, dat is de taal Kanaäns, en daar werd een gemeenschap beleefd meer dan een vriendschapsband. Deze ontmoeting had plaats in de kop van N.Holland in 1937. Tijdens de oorlog is deze vriend overleden in het blijde vooruitzicht waarvan hij een ruim getuigenis mocht geven.

De Heere spreekt in Zijn Woord: Ik zal hem allerlei hart en wet geven, dat is om Hem te eren en te vrezen, en merk er eens op, daar zijn zaken in het leven waar zij het spoedig met elkaar over eens zijn, als het gaat over hun verlorenheid in hun diepe val, en de dierbaarheid en algenoegzaamheid van hun Borg en Zaligmaker. Dan mogen de leidingen wel onderscheiden zijn, maar als het over het wezen van de zaak gaat, spreken zij over verdorvenheid en de grote Genade des Heeren aan hen bewezen.

Maar vriend, U maakte zo even de opmerking dat er toch altijd geen overname is wanneer iemand spreekt over Geestelijke zaken. Wij herinneren ons, dat wij eens op bezoek waren bij een oude man, die in zijn leven bemoeiënissen Gods heeft mogen ondervinden, en nu al enige tijd bedlegerig was, en een zeer eenvoudig en aanklevend leven mocht beoefenen, waar wij meerdere malen getuige van zijn geweest. Nu in gesprek met hem zijnde, spraken wij over zaken die de Heere Zijn volk leert en doet ondervinden, hoe het de Heere behaagt een volk in te winnen en over te buigen in een weg van overtuiging. Zulk een krijgt te doen met een Heilig en Rechtvaardige God, en leert in die weg zijn verlorenheid en Godevijandelijkheid kennen, en daar men ondervindt dat men zo zijnde, voor God niet kan bestaan, worden angsten en benauwdheden beleefd, en dat brengt hem in banden waaruit hij zich niet redden kan, en leert kennen dat er aan zijn kant geen mogelijkheid is tot verlossing. Ons gesprek werd onderbroken doordat iemand in de woning kwam, die wel meer onze oude vriend bezocht. Hij ging zitten en de oude man nam het gesprek weer op. Tot dat het God behaagt zulk een ziel in de engte te drijven, daar hij verloren moet gaan, en God recht en gerechtigheid leert toekennen.

In dat dodelijk ogenblik opende de Heere de mogelijkheid van een weg om nog gered te kunnen worden, in en door een Persoon die tevoren niet gekend is, en naar Wien van dat ogenblik af de genegenheden werden gaande gemaakt, en de gebedsuitgangen werden gericht, om Hem te mogen leren kennen. Die in de nood van zijn leven aan hem is geopenbaard. Kijk zeide de oude man, daar moet wat van persoonlijk gekend worden, zal men gebruik mogen maken van het H. Avondmaal, daar de gezegende Heere Jezus tot Zijne volgelingen, en door hen tot Zijn volk van alle tijden, gezegd heeft: „Doe dat tot Mijne gedachtenis, er moet toch enige kennis zijn van een geopenbaarde Heere Jezus”.

Wel, zeide de oude man tot de laatste binnengekomen persoon, ben je het daarmee eens Vriend?

Hij kreeg ten antwoord: „Als je zulke hoge dingen bespreekt, daar kan ik niet bij, en hij zette zijn pet op en ging weg. Kijk, zeide de oude man, ik kon het met zijn praat nooit eens worden, daar was altijd iets dat ik miste, en nu ik maar even sprak over datgene wat toch noodzakelijk moet gekend worden om ten Avondmaal te gaan, nu is hem dat te hoog en hij ging weg, terwijl hij al menig jaar gebruik heeft gemaakt van het H. Avondmaal.

Vriend, wij verhaalden deze gebeurtenis naar aanleiding van Uwe opmerking, het komt er voor ons persoonlijk op aan, of wij kennis hebben ontvangen door de bediening van Woord en Geest van die zaken, waarvan wij vanavond hebben gesproken. Dat is zo hoogst noodzakelijk voor U en Uw gezin hier

tegenwoordig en voor ons, en mogen wij door Genade van deze Zaken geen vreemdeling zijn, dan gebeurt het maar al te veel dat er in ons zo veel betwijfeld wordt. Als het geloof niet levendig is, liggen wij voor allerlei wegen open die niet zijn naar des Heeren woord, en daarom is de bede zo noodzakelijk: Doe mij op 't pad van Uw geboden treen, en schraag opdat mijn wankelende gangen.

J. v. Heteren.

VOLK TUSSEN EEUWIGHEID EN EENZAAMHEID

6

In hoofdstuk 5: Vergadering, begint Ds. den Butter aldus:

Al is Israël dan ook verstrooid geraakt over de gehele aarde en onder alle volken, toch bleef er grond voor verwachting. De zaak van Israël leek wel hopeloos. En er zijn altijd door weer mensen geweest, die zochten te leven bij de Schriften en die op grond van de Schriften ook een stellige verwachting uitspraken ten aanzien van een wending in het lot van het Joodse volk. Op een wonderlijke wijze heeft de Heere een keer gebracht in het lot van Israël. Zij, die eeuwen en eeuwen geen eigen land hebben bewoond, maar die zwerfend en dolend waren op aarde, zijn op de dag van heden weer in de gelegenheid naar het oude land terug te keren. Ze behoeven daarvoor niet eens gebruik te maken van transportmiddelen van vreemden. Ze kunnen met een Israëli-sche scheepvaart- of luchtvaartmaatschappij reizen om op die manier het land der vaders, Eretz Israël, te bereiken.

Voordat we op deze wonderlijke gang van zaken ingaan, willen we eerst nog even een draad oppakken, die we in ons eerste hoofdstuk gedeeltelijk hebben afgewonden, maar die nog wel wat langer is dan bij die eerdere gelegenheid misschien vermoed werd. Waar ik op doel is, dat de Heere uitdrukkelijk gesproken heeft over het land en dat dit land en dit volk bij elkaar horen; ja, dat geen schakel uit de trits van volk, land en heil, gemist kan worden. Het zal nodig blijken om ten aanzien van dat land nog iets meer te zeggen, met het oog op wat in dit nieuwe hoofdstuk aan de orde gesteld zal worden, namelijk de terugkeer van Israël naar het oude land en de weg waarlangs dit gebeurd is.

Opnieuw het land. Daarover schrijft Ds. den Butter dan eerst. Vervolgens over: speciaal voor Israël. En dan over: beloften van wederkeer. In deze paragraaf merkt hij o.a. het volgende op:

Laten we nu de vraag weer onder ogen zien, of deze beloften die van terugkeer spreken, al niet vervuld zijn in de terugkeer van Israël uit Babel, na de zeventig-jarige ballingschap. Ik wil beginnen met vast te stellen, dat de meeste voorzeggingsen, die betrekking hebben op de terugkeer naar Kanaän, dateren uit de tijd vóór de Babylonische ballingschap. Wat dat betreft is het dus zeer wel mogelijk, dat de genoemde beloften hun vervulling al hebben gevonden. En, dat wij er in deze tijd niet opnieuw een vervulling van hebben te verwachten. Dit is zeer zeker mogelijk. Een andere vraag of het ook waarschijnlijk is. Maar daarover straks.

— kunnen de beloften dus inderdaad al vervuld zijn in de terugkeer onder leiding van Ezra en Nehemia, een uitzondering vormt wat de profeet Zacharia heeft voorgezegd. Deze profeet leefde namelijk na de Babylonische ballingschap en hij preekte onder de teruggekeerde ballingen. Als deze profeet dan ook spreekt over een toekomstige terugkeer naar het land, dan kan hij uiteraard niet bedoelen de terugkeer die inmiddels al een feit geworden was. Wat bedoelt Zacharia dan als hij spreekt van een verlossing van Gods volk uit het land van de opgang en van de ondergang van de zon en van een naar Jeruzalem brengen van dit volk, opdat ze daar zullen wonen? (Zach. 8:7, 8). Dit moet wel zien op iets wat in de toekomst zal gaan gebeuren. Het kan niet anders, dit woord van de na-exilische profeet spreekt van een andere terugkeer en van een volgende restauratie. God zal Zijn volk niet alleen verlossen uit de Babylonische ballingschap. Hij zal hen ook thuis brengen uit een andere ballingschap.

Maar als dit de enige conclusie kan zijn uit Zacharia's woord, dan komt de vraag, of de

voorzeggingsen van de andere profeten vervuld zijn bij de terugkeer uit Babel, in een nieuw licht te staan. Er is kennelijk nog een andere terugkeer. Een gebeurtenis in een nog verder gelegen toekomst. Hebben de profeten daarop gedoeld? Hebben ze die terugkeer aangekondigd?

Deze vragen zoekt Ds. den Butter vervolgens te beantwoorden en dan schrijft hij tenslotte: Zo hebben de profeten ook geprofeteerd over de terugkeer uit de ballingschap van Babel. Maar terwijl zij spraken over die bepaalde terugkeer, sprak de Geest door middel van hen ook over een terugkeer uit een andere ballingschap. Tussen beide momenten zouden vele eeuwen komen te liggen. Het verstrooide volk zou uit Babel terugkeren. Maar het zou nog een keer terugkomen. En die tweede terugkeer zou een terugkeer zijn uit alle landen van hun ballingschap, van de vier winden van het aardrijk. Die tweede terugkeer zou gepaard gaan met of gevolgd worden door een geestelijk herstel. Ja, die tweede terugkeer zou effect hebben op alle andere volken; op de gehele wereld.

Dan gaat Ds. den Butter schrijven over: eerst het natuurlijke, d het geestelijke. Dan zegt hij o.a.:

Maar, is het wel zo, dat er eerst bekering moet zijn, voordat er van terugkeer naar het land sprake kan wezen? Het lijkt me, dat dit totaal in strijd is met de manier waarop de Heere altijd gewerkt heeft in het bestaan van Israël. Israël heeft nooit enige waardigheid bezeten, op grond waarvan de Heere iets voor hen zou hebben gedaan. De terugkeer uit ballingschap in Babel was ook niet omdat Israël daarvoor tot bekering gekomen was. Trouwens, dat God ooit met dit volk begonnen is, waarom was het? Was het niet alleen en uitsluitend om redenen van soeverein welbehagen, zonder dat er iets aan te wijzen was in Israël, dat mogelijk als grond zou kunnen meetellen? De vraag is kort en goed: Is bekering voorwaarde om in het heil te mogen delen. Of hoort de bekering bij het heil?

Tot zover Ds. den Butter. Het antwoord op de vragen, die hij stelt kunnen we vinden in Leviticus 26:39 vv. Daar lezen we o.a. dit: Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid en welgevallen hebben, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jacob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken en aan het land zal Ik gedenken. Even verder wordt weer gezegd: en zij aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen zullen gehad hebben.

We geven weer het woord aan Ds. den Butter: De conclusie kan geen andere zijn dan deze, dat nog vele beloften tot op de dag van heden on vervuld zijn gebleven. En ook dit moet gezegd worden, dat diverse beloften, die op de terugkeer van Israël naar het land Kanaän betrekking hebben, helemaal niet of slechts ten dele vervuld zijn in de terugkeer uit Babel. Er is steeds een onvervulde rest.

Even later geeft hij een samenvatting van wat we tot nog toe in dit hoofdstuk gezien hebben. Dat is het volgende:

1. De Heere heeft het land Kanaän aan Israël gegeven tot een altijd-durende bezitting;
 2. Hierdoor is er een onverbreekelijke band tussen het volk en het land;
 3. Toen God Kanaän voor Israël bestemde was het met de bedoeling dat dit land inderdaad en heel speciaal voor Israël alléén zou zijn;
 4. Deze beschikking van de Heere staat er borg voor dat Israël, ook al is het in ballingschap gevoerd, opnieuw zal mogen terugkeren naar het eigen land;
 5. Er zijn veel beloften, die hiervan spreken;
 6. Deze beloften gaan gepaard met allerlei andere toezeggingen, zoals een permanent wonen in het land en een geestelijk herstel na de terugkeer en de uitwerking die dit zal hebben op de hele wereld;
 7. Deze beloften zijn niet of in ieder geval niet geheel vervuld in de terugkeer van Israël uit Babel; er is veel dat toen niet vervuld is geworden;
 8. Er staat dus nog héél wat te gebeuren.
- Over dit laatste schrijft Ds. den Butter in de rest van hoofdstuk 5.

Dat bewaren we voor het volgende artikel.

DE NEDERLANDSE GELOOFSBELIJDENIS

We hebben onze belijdenisgeschriften, waar-

in de waarheid van Gods **Woord** beleden en verdedigd wordt. Deze zijn van grote betekenis voor de kerk des Heeren. Ze zijn tot stand gekomen in de strijd tegen leugen en dwaling. Zij kunnen nooit genoeg worden gewaardeerd. Het is een gelukkig verschijnsel, dat de leer der waarheid ook in kerkelijke bladen aandacht vraagt. Onze lezers weten, dat in Bewaar het Pand een rubriek aan een der belijdenisgeschriften is gewijd.

Indertijd heeft Ds. J. D. Barth een lange reeks artikelen in De Saambinder geschreven, die handelen over de belijdenis van de kerk. Daarin schreef hij ook over andere belijdenissen, maar toch wel in hoofdzaak over de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Deze artikelen zijn kort geleden in boekvorm verschenen bij G. Kool te Veenendaal, die zorgde voor een prachtige uitgave. Deze is voorzien van een foto van de schrijver en een voorwoord van Ds. Chr. v.d. Woestijne. De uitgever voegde er een register van namen aan toe, eveneens een overzicht van aangehaalde bijbelteksten, een zakenregister en een inhoudsopgave. Dat maakt het boek gemakkelijker toegankelijk.

Ds. Barth was aanvankelijk predikant in de Chr. Geref. kerken. Hij heeft verschillende gemeenten in getrouwheid gediend. Hij was een man, die hoge achtung genoot. Zijn naam wordt nog met ere genoemd. In 1924 ging hij over naar de Gereformeerde Gemeenten. Dat heeft velen gesmart, vooral in de gemeente, die hij toen diende, waar velen van harte aan hem verbonden waren. Hij overleed in 1942 en ging toen in de rust die er overblijft voor Gods volk. Kort voor zijn dood hebben we hem nog horen spreken over de tekst: het leven is mij Christus, het sterven gewin.

De schrijver begint zijn artikelen in De Saambinder aldus:

Bovengenoemd onderwerp is van hoog belang. Onnodig is het te zeggen, hoe onze Nederlandse belijdenisschriften tot een onberekenbaar nut zijn geweest. Hoe is Gods Kerk door hen gebouwd. Hoevele onwetenden zijn door hen verlicht; dwalenden terechtgebracht, zwakken door hen gesterkt en kleinmoedigen vertroost. Hoevele zijn door hen opgewekt om toe te nemen en op te wassen in de genade en kennis van Christus. Ja, hoevele vijanden zijn door hen overtuigd en tot erkenning der Waarheid gebracht. Door middel dier belijdenisschriften heeft God Zijn Kerk uitgebreid en Zich in de wonderen Zijner genade over ons volk willen verheffen. Ze zijn de gedenkstukken van Gods trouw uit betere tijden. Het ontstaan en de geschiedenis dier belijdenisschriften is al onze belangstelling waardig. Daarvan iets te melden is het doel, dat we ons hebben voorgesteld.

We behoeven dit werk niet aan te bevelen. Het beveelt zichzelf aan. Kool deed er goed aan om de artikelen van Ds. Barth op deze wijze binnen het bereik van velen te brengen.

Bij de behandeling van artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis verdedigt de schrijver uiteraard de handhaving van de redactie, zoals die vroeger werd vastgesteld. Hij schrijft daaromtrent o.a. het volgende:

In de opstelling van dit artikel zijn onze vaders niet gedreven om wraak te oefenen op hun vijanden. Verre van dien. Ze zijn niet gedreven door de uitzinnigheid om te vuur en te zwaard te vervolgen en te branden gelijk Rome gedaan heeft en nog zou doen, indien het de macht daartoe had. Een iegelijk mocht wel lezen het werk van Dr. James Begg: Rome veroordeeld door de Heilige Schrift, de geschiedenis en zijn jongste daden onder het opschrift: Jeremia 5:10 doet hare spitsen weg, want zij zijn des Heeren niet. Neen, onze vaders hebben dit artikel niet opgesteld om de vrijheid der consciëntie aan banden te leggen, waarvoor zij goed en bloed hebben opgeofferd. Maar de vrijheid der consciëntie mag niet ontfaan in de openbare vertreding van Gods Wet. Hoezeer zij hebben begrepen, dat de vrijheid der consciëntie moet worden geëerbiedigd, zozeer wisten zij ook, dat het de roeping der overheid is om voor de ere Gods op het openbare erf op te komen en de vertreding daarvan door wettige middelen te beletten. God heeft aan de overheid nooit opgelegd inzake de godsdienst neutraal te zijn. Het is op grond der Schrift een tastbare leugen, dat de overheid het Koninkrijk van Christus het best bevorderen kan, door er zich niet mede in te laten; dan in zoverre, dat zij gelijke

rechten en gelijke bescherming verleent aan alle godsdiensten. Het is de heilloze leer en de droeve doorwerking van de gemene gratie theorieën en de consequente uitvoering daarvan, dat landen en volken aan versterking en verwoesting te gronde gaan. Daarom onverzwakt en onverkort blijve art. 36 gehandhaafd, dat in zijn geheel niet anders bedoelt dan: Gods Wet de grondwet van de staat tot heil van volk en vaderland.

We willen nog iets aanhalen:

Vast zijn we overtuigd en we zijn het ons welbewust, dat het onverkorte art. 36 groter verdraagzaamheid en meerder vrijheid predikt dan ooit door de veelvoudige predikers ener vrijheid en verdraagzaamheid is verkondigd, welke met art. 36 in strijd is. Het onverkorte art. 36 (ten onrechte staat er art. 37 B) predikt de ware vrijheid en verdraagzaamheid, duurzamer, meer steunend op de H. Schrift, dan het neo-Calvinistisch, wijsgerig systeem, opgebouwd louter op de leer der gemene gratie. De rampzalige vrucht van dit systeem wordt over de gehele linie van het openbare leven reeds ingeogst, bij de aanschouwing van de algehele ontwrichting van alle gezag; de verkwijning van alle eerbied voor degenen, die God over ons gesteld heeft; de schrikkelijke woelingen der meest lugubere elementen; de omkering der volken, het voortjagen naar de woeste chaos, de ganse ontredde van de koninkrijken der aarde. Neen, de verlaten van Gods rechten op het publieke erf; de verloochening van art. 36, het jubelen om het gouden kalf ener valse vrijheid en verdraagzaamheid is niet zo onschuldig als de oppervlakkigheid waant. De loslating daarvan heeft zich en zal zich nog verder op een ontzettende wijze wreken om de eenvoudige reden, dat daarvoor de ere Gods en daaraan verbonden het heil des volks stout en openbaar wordt vertreden. De levende God zal Zijn Woord handhaven: die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden.

Ten besluite nog een korte aanhaling:

Zij (de overheid, B) heeft het rijk des antichrists te gronde te werpen, door de uiting dier goddeloosheid in het openbaar te verhinderen en daartegenover het Koninkrijk van Christus te bevorderen. In de beoefening van deze plicht is de welstand der overheid zelf gewaarborgd en is de welstand van een volk verzekerd. Vanwaar zoveel schrikkelijke revolutiën? Vanwaar zoveel omkeringen van Staten en landen? Vanwaar zoveel woelingen en versterkingen? Is het niet omdat men Gods Woord verworpen heeft en niet meer daarvan weten wil, ook niet weten wil van de roeping, die God aan de Overheid heeft opgelegd?

Zo schreef Ds. Barth al vele jaren geleden. Wat hij schreef is voor onze tijd onverminderd van kracht.

We hebben wat uitvoerig aandacht aan dit boek besteed, omdat we het van groot belang achten, dat zulke lectuur in handen van vele jongeren en ouderen komt.

Het boek telt ruim 404 blz. en kost gebonden f 49,95.

B.

VOOR DE JEUGD

Beste Jongelui!

De brief van Paulus aan Filemon. 41.

„Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal het betalen: opdat ik u niet zegge, dat gij ook u zelf mij daartoe schuldig zijt”.

Fil.: 19

Wij hebben dus gehoord dat Paulus ten opzichte van Filemon verplichtingen op zich genomen had, namelijk, dat hij zo nodig de schuld van Onesimus zou betalen.

We hebben ook gehoord dat diezelfde Paulus verplichtingen legde op de schouders van Filemon, namelijk dat hij ten opzichte van Paulus verplicht was om een geldelijke bijdrage te leveren tot instandhouding van het leven van Paulus en tot de bevordering van de komst van het koninkrijk Gods. Want het één zit altijd aan het ander verbonden.

Wanneer wij het alles saam gaan vatten, dan kunnen wij het zo zeggen: Paulus verstond zijn plicht en hij doet ook Filemon zijn plicht verstaan.

En hoe komt het nu, dat Paulus zijn plicht verstond en ook gaarne bereid was deze te volbrengen; en dat hij ook met zo veel

vrijmoedigheid Filemon zijn verplichtingen heeft voorgehouden?

Ik geloof dat het geheim te zoeken is in de geloofsverbondenheid die Paulus kende aan de Heere Jezus.

Paulus wist door het geloof, dat de Heere Jezus oneindig veel meer betaald had dan alleen maar wat geldelijke schuld. De Heere Jezus had zijn schuld niet betaald met goud of zilver, maar met de dure prijs van Zijn dierbaar bloed. En als de Heere nu zo oneindig veel meer gegeven had, wat maakte dan datgene uit, wat hij aanbood, om de schuld van Onesimus te betalen? Immers niets! Daarom was hij zo van harte bereid om dat te doen.

En zo was het ook met Filemon. Dat was een even groot zondaar als dat Paulus was. Voor hem was door de Heere Jezus dezelfde prijs opgebracht, die Hij voor Paulus had betaald. Want die was ook met bloed vrijgekocht. Wat maakte dan datgene uit wat Paulus van Filemon vroeg, als hij hem in vers 19 op zijn schuldige plicht wijst? Immers niets?

Dat is één kant van de zaak. Doch er is nog meer. Er moet niet alleen gegeven worden, maar er moet ook ver-geven worden. En als nu Paulus zoveel vergeven was, gelijk dit ook Filemon te beurt was gevallen, dan was het toch echt niet te veel gevraagd van hem, als hij Filemon vraagt, de schuld van Onesimus te vergeven.

Begrijpen jullie dat? Ik hoop het.

Want wij leven in een andere tijd, met heel andere omstandigheden, doch we hebben met dezelfde God te doen. En het woord, dat Paulus aan Filemon geschreven heeft, is het Woord van God, en dat geldt voor alle tijden. Dat is niet tijdgebonden, zoals velen jullie dit vandaag willen doen geloven. Men zegt dan: Ja, dat was toen, in de tijd van Paulus. Dat is al zo heel lang geleden. Je behoeft dan nog niet alles over boord te gooien, wat er in de bijbel staat, maar er is toch heel veel, dat vandaag echt niet meer geldt.

Neen vrienden, de duivel vraagt echt niet alles ineens. Hij doet het voorzichtig aan. Als je eerst maar wát loslaat van de bijbel. Als je eerst maar bepaalde teksten of gedeelten laat schieten en een plaats in het museum geeft, dan komt de rest van zelf wel. Je laat uiteindelijk de hele bijbel wel los, en daar is het de duivel nu net om te doen.

Daarom, weest gewaarschuwd, Gods Woord is een Woord voor alle tijden en dan in zijn geheel. Ook voor het jaar 1979. Daar mag niets aan worden toegedaan, maar daar mag ook niets worden afgedaan.

Stel je voor: Wij mensen zijn al vreselijk beledigd als men onze woorden niet getrouwelijk overbrengt, maar daar wat af doet, of er iets bij doet. Want degene die het hoort krijgt daardoor een gehele verkeerde voorstelling van hetgeen door ons gezegd is en bedoeld.

Als mensen nu al zo beledigd zijn, bij verdraaiing van hun woorden, hoe beledigend moet het dan wel niet voor de Heere zijn, wanneer wij maar naar ons believen met Zijn Woord omspringen? Hij kan dit niet straffeloos gedogen en zal dit ook zeker niet doen.

Daarom, weet je een weest gebonden aan het Woord van God, en dan in zijn geheel.

Paulus wist dus voor zichzelf, dat hij onder verplichtingen leefde en dan om des Heeren wil. Hij houdt dat ook Filemon voor. Doch niet alleen Filemon, maar ook ons.

Om in de lijn van de tekst te blijven: Wij zijn verplicht om te geven. Te geven, voor de zaak van het koninkrijk Gods. Wij zijn dat verplicht ten opzichte van de Koning van dat rijk, Die zelf alles gegeven heeft. Wie dat verstaat, kan ten opzichte van de dienst des Heeren niet gierig zijn. Gierigheid is een heel grote zonde. Zeker ten opzichte van het koninkrijk Gods. Denkt daar maar eens over na. En als jullie verstaan, wat de Koning gegeven heeft, dan zul je Paulus kunnen begrijpen, die zijn „verplichting” kende en ook Filemon voorhield. Maar niet minder ons.

Ik zou hier willen zeggen, met de dichter van Ps. 19:

Dus krijg ik van mijn plicht

O God, een klaar bericht....

Ik geloof wel dat het duidelijk is, wat er bedoeld wordt.

We zijn niet alleen verplicht om te geven, maar ook om te vergeven. Geven is voor velen al een moeilijke zaak en ver-geven is vaak nog moeilijker. Wij kunnen zo diep

ALLE BEGRIP TE BOVEN (21)

5. Henrietta (5)

Voor enige tijd bleef de uitwerking van deze zoete openbaring van de waarheid aan mijn hart mij bij en keerde ze vaak op een opmerkelijke manier opnieuw terug, de indruk gevend van een helder licht als ik bad en ook zo'n gevoel van nietigheid, terwijl de Heere Jezus het werk van mijn verlossing alleen uitwerkte. Dit gebeurde in mei 1832 (toen haar tweede dochter, Annette, was geboren) en duurde twee tot drie weken, maar ik was zo onkundig, dat, omdat het tastbare gevoel van deze ervaring niet voorduurde, ik haar weer op gaf en ik zou er nooit een duidelijk verslag van hebben kunnen geven, als zij niet vele keren met zoetheid herhaald was.

Verscheidene van mijn zusters waren van de Staatskerk afgescheiden, maar ik was totaal onkundig omtrent hun beweegredenen en toen ik hoorde, dat mijn broer Charles na zijn vertrek van Hertford, hoewel hij van plan was om maar een paar dagen bij hen door te brengen, zo'n eenheid gevoeld had met de leden van hun gemeenschap, besloten had in hun midden te blijven, was ik verbaasd en verdrietig en ik twijfelde er niet aan, dat hij jammerlijk bedrogen was. En ik was temeer teleurgesteld, daar ik hem in zeer hoge achting hield na wat er te Hertingfordbury was gebeurd.

In het laatst van augustus moest ik door Londen reizen en logeerde ik een nacht bij mijn zuster Harrietta thuis (mevr. Col. Nicol). Het was niet mijn bedoeling om met haar over het onderwerp godsdienst te spreken, maar de volgende morgen werden er een paar woorden tussen ons gewisseld, juist toen we op het punt van vertrek stonden. Zij begon iets over dat onderwerp te zeggen. Ik viel haar in de rede door te zeggen: „Ik kan echt niet oordelen over iets wat je naar voren brengt, want ik ben erg onkundig”.

Zij antwoordde: Lieve zus, wees daar niet zo zeker van, dat je weet wat onkunde en blindheid betekent.”

Ik gaf ten antwoord: „O, maar ik ben onkundig en blind en dat zelfs zo erg, dat ik maandenlang niet in staat geweest ben het eenvoudigste gebed voort te brengen dan alleen steeds maar te herhalen: „Heere, ik weet niet wat bekering betekent, Gij weet het, O geef het mij”.

Haar ontroering verried de blijdschap en verrassing waarmee zij mij aanhoorde. En van mijn kant was ik net zo verrast door de oprechte belangstelling en het tedere medelijden, in haar opgewekt door een belijdenis, die volgens mij zo slecht was. Nadat ze stiltejes haar gezicht met haar handen bedekt had, zei ze tenslotte nogal kortaf: „Hoe kun je dan vrienden blijven met zulke schrijvers als Doddridge? Wat kun je bij hen vinden, dat past in een geval als jij beschrijft?”

„Wel” zei ik, „ik denk, dat het zeer goede mensen geweest zijn en ik kan geen dwaling in hun werken vinden, maar ik moet zeggen, dat mijn „Toeneming en voortgang” boven op een oude klerenkast ligt, met een laag stof bedekt, waar ik het een keer in mijn wanhoop op gooide, maar ik dacht altijd, dat ik verkeerd gehandeld had”.

Ze glimlachte vol betekenis, alsof ze wilde zeggen, dat ik daar

beledigd zijn. Degene die dat gedaan heeft moet dan maar niet in onze buurt komen, hij moet zelfs maar niet in onze gedachten komen, want dan ziet het er niet best uit. We zouden hem/haar dan wel kunnen....., ja vul hier zelf maar in en schrik dan ook maar van jezelf. Want veel moois komt er dan vast niet op het papier te staan.

Doch wanneer zo onze verhouding is tegenover onze naaste, als het over vergeven gaat, dan heb ik zelf van de vergevende liefde van de Heere Jezus Christus niet veel beleefd, of laat ik het nog sterker zeggen: Ik heb daar niets van beleefd. Want als ik daar iets van beleefd heb, hoe kan ik dan onverzoonlijk ten opzichte van mijn naaste blijven?

Want de schuld, die mijn naaste tegenover mij heeft, verdwijnt ten enenmale in het niet tegenover de schuld die ik bij God heb. Als we ten deze onze schuldige plicht wat beter verstonden, wat zou het er anders uitzien op het terrein van het koninkrijk Gods.

Verplichtingen! Paulus kende ze, Filemon werden ze bijgebracht. Ons ook! Het houdt natuurlijk nog veel meer in, dan ik hier met een enkel woord geschreven heb. In de wereld kent men dit woord niet meer, althans niet in de verhouding tegenover God. Men leeft in de wereld graag autonoom! Je moet mij, zegt men dan, vrijlaten. Je moet een ieder vrijlaten! Niemand mag iemand zijn wil opleggen.

Nu mag het tot op zekere hoogte waar zijn, dat ik mijn persoonlijke wil een ander niet opleggen kan, als men maar niet vergeet, dat dit niet geldt ten opzichte van de wil van God. Want tegenover God staat niemand vrij.

Ik geloof niet dat het overbodig is, als ik daar

ook een enkel woord over zeg. Want dat de mens de mens vrij moet laten, en dat men zich dan tegelijkertijd aan alle verplichting ten opzichte van God onttrekt, dat wil er zo in, zie je. Dat is niet sinds vandaag of gisteren zo, maar dat is al zo oud als de wereld is. Daar is het in het paradijs al mee begonnen. De mens was daar al aan God gebonden. Doch de duivel deed hem geloven dat hij „vrij” zou zijn, „autonoom”, als hij zich van God losmaakte.

En dat beginsel nu heeft het ganse mensdom doordrenkt. Doch daarover een volgende keer iets meer, want ik zie dat mijn papier al weer vol raakt.

Toch moet er nog iets van mijn hart. Jullie weten dat we zaterdag 21 April D.V. weer een ontmoetingsdag hopen te houden in Slie-drecht. We verwachten dan weer vele vrienden en vriendinnen, uit alle oorden van het land. Ouderen en ook jongeren, ja ook jongeren!!!!

Misschien zeggen jullie wel: Ds. hoe durf je daar nu nog aan te twijfelen? Wij komen allemaal. Nu afgesproken dan!!! Jullie aller vriend Ds. H. C. v.d. Ent.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

eens wel meer van zou gaan begrijpen en ze stopte „Hart's Hymnen” in mijn handen en een boek in handschrift, dat afschriften bevatte van enkele brieven van Mr. Bourne en Mr. Burrell. We namen op een buitengewoon aandoenlijke wijze afscheid van elkaar. Inderdaad voelde ik toen voor het eerst in mijn leven een klein sprankje van de ware gemeenschap van de Geest. Maar dit was al gauw verduisterd, want kort daarna gebeurden er dingen, die sterke vooroordelen in mijn gemoed opriepen tegen mijn betrekkingen en hun vrienden, wier gedrag en gevoelens onder belasting van een slecht verslag voorgesteld werden.”

Bernard zei in die tijd van deze mensen: „Ik wist niets noch van de beweegredenen noch van de praktijk van de nieuwe vrienden van Charles, een kleine geloofsgemeenschap in Londen, die niet tot de Staatskerk noch tot een van de vooraanstaande afgescheiden gemeenten behoorde, maar dacht, dat ik hen gerust mocht veroordelen als neigend tot enige gevaarlijke uitersten. Ze waren weinig bekend en erg bescheiden. Sommigen, die bij hen in aanzien waren, waren mensen zonder beschaving en ontwikkeling. Iedere logische flater of vooroordeel, die ik bij hen kon waarnemen, buitte ik in mijn gedachten tot hun schande uit, daar ik heimelijk ongenegen was mijzelf te vernederen door met hen om te gaan. Het smartte me zeer, dat Charles zich bij hen aangesloten had en zich uitsloot van een toekomst met het meest vleien-de succes aan de Universiteit van Cambridge”.

Henrietta vervolgt: „Gedurende de rest van dat jaar ging ik op mezelf voort, als een blinde zoekend naar de hulp van verlossing en niettegenstaande mijn beslissingen van het tegendeel was ik er mij van bewust, dat mijn ogen vaak op mijn broer Charles en zijn vrienden gericht waren, daar zij iets bezaten, wat ik niet gevonden had. Dit was versterkt door het lezen van de brieven, die mijn zuster mij geleend had. Als ik deze brieven gelezen had, voordat ik ze begreep, zou ik er waarschijnlijk weinig meer dan gewone dingen in gezien hebben. Maar nu, als ik het zo mag uitdrukken, begreep ik er genoeg van om te zien hoe weinig ik er van begreep. En ze maakten een indruk op mij, die ik nooit kan vergeten. Ik las ze tot ik verloren was in verwondering en bleef bijna elke halve bladzijde die ik las almaar terug slaan om naar de datum te kijken, zeggende:

„Wat? Nu? Bestaat er in 1832 echt nog enige religie als deze? Zijn er in deze dagen nog in leven tot wie de Heere werkelijk en merkbaar spreekt en aan wie Hij Zichzelf op zo'n heerlijke manier openbaart? Ik dacht, dat al zulke dingen sinds de dagen van de Bijbel opgehouden hadden. Ik kan haast niet geloven, dat het waar is, maar toch voel ik, dat deze brief geen leugen is en niet door een leugenaar geschreven is.”

De innerlijke drang, die ik nu voelde om te gaan horen wat ze daar te zeggen hadden, kwam naar ik geloof van dezelfde bron als het geval was met Cornelius, aan wie God opdroeg om naar Paulus te zenden om van hem woorden te horen, voor de ontvangst van welke woorden zijn hart was voorbereid en zo was het mijne. En ik had geen wil of macht meer om ongehoorzaam te zijn aan de inwendige stem dan hij had. Zodoende zocht ik in januari 1833 een voorwendsel om naar Londen te gaan, daar ik in de tussentijd niets van hem gehoord had.

Rustoord

„Repos Ailleurs”

te Driebergen heeft weer kamers vrij voor hen die er uit moeten voor rust, om wat op te knappen. Huiselijke sfeer en geen T.V. of radio. Tel.: 03438-2466

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

Lindenberg's
boekhandel

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

TERUG NAAR DE NATUUR

De natuurgeneeswijze neemt een steeds grotere plaats in en geen wonder wanneer U de fantastische resultaten verneemt van hen die één van de meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a. maag, maagzweer, niersteen reumatiek, gewrichtsreuma, schildklier, slapeloosheid, suiker, spataderen, vermagering, zenuwen, enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand

à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in **tabletform** Maandkuur f 15—

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312892
Giro 190609

VERSCHEENEN:

Ds. P. den Butter **VOLK TUSSEN
EEUWIGHEID EN EENZAAMHEID**

**„Aspecten van Gods Wondervolle
weg met Israël!,,**

Inhoud van de 7 hoofdstukken:

1. VERKIEZING
2. VERVOLGING
3. VERBLINDING
4. VERWACHTING
5. VERGADERING
6. VERLOSSING
7. VERVULLING

**Royaal formaat
258 pagina's
Prijs f 34,90**

„Dit boek zult U in één adem uit willen lezen! Het zal U boeien van het begin tot het einde. Op meesterlijke wijze voert de schrijver U naar de climax: „En alzó zal gehéél Israël zalig worden!BP

Lees- en Luistercentrum

„De Orchidee” B.V.

Prinsessestraat 86 - Postbus 170
Telefoon (02521) 1 28 51 - Lisse

Ook in de boekhandel verkrijgbaar

21 april naar Sliedrecht 21 april naar Klein

Uw gastvrije kledinghuis
voor moeder en dochter

Een vers kopje koffie staat voor U klaar,
(ook in de middagpauze)

Graag tot ziens,
Klein's kleding
Kerkbuurt 29,
Sliedrecht.

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Te huur, vrije gedeelte van een woning in het midden des lands.

Dicht bij bos, bus, kerk en winkels.
Bezet van 14 - 7 t/m 28 - 7, geen radio en t.v.,
zondag in ere houdend.
tel. 08384-1317.

wd

Stichting Ref. Hulpactie

„Woord en Daad”

Giro 3020900. Velp (G.)

Vooraf gericht op hulp aan kinderen in India,
Indonesië, Guatemala, Nicaragua e.a. landen.
Inl.: voor fin. adoptie: J. Slot, Rembrandtlaan
10, Doorn - Tel. 03430-4103

URK

Het bestuur van de vereniging „Rehoboth”
roept sollicitanten op naar de functie van

HOOFD

voor de per 1-8-79 te starten 7e
basisschool.

Deze school begint met klas 1, 2 en 3
en zal in de volgende cursussen wor-
den uitgebouwd naar een 6-klassige
school.

Van de te bencemen leerkracht wordt gevraagd
- ruime onderwijs-ervaring
- leidinggevende capaciteiten
- trouw kerkelijk meelevend

Inl. bij de sekretaris H. de Boer, tgl. 05277-1468.
Sollicitaties aan BESTUUR VER. REHOBOTH,
Postbus 61, 8320 AB Urk.

's-Gravenhage Eben Haëzerschool voor Refor- matorisch basisonderwijs,

Hilversumsestraat 8,
tel. 070-63 96 36.

Gevraagd per 1 augustus 1979 een

ONDERWIJZERES

voor klas 1 of 2, bevoegd voor j.k.en r.
van Reformatorische beginselen (Geref. Ge-
meente, Chr. Gereformeerd e.d.)
Liefst met ervaring. Vakleerkracht voor gym en
handenarbeid aanwezig.

Inl. bij het hoofd der school P. Noordermeer,
Conradkade 170, 's-Gravenhage, tel. 070-456410.

Sollicitaties aan de secretaris van het Bestuur Ir.Z. C.
Verhey, Berkenbosch Blokstraat 37. Scheveningen,
tel.070-546196.

Voorjaarsconferentie 1979 voor ouderlingen en diakenen

Op veler verzoek heeft het comité ter voorbereiding van
landelijke ouderlingen- en diakenconferenties besloten
vervolg te geven aan de voorjaarsconferentie van 1978.
Deze conferentie was er op gericht een gesprek op gang
te brengen over de verschillen in visie op zaken van
geloof en leven binnen onze kerken. De eerste
conferentie vormde slechts een begin daartoe, een
voorzichtig begin. De evaluatie van de eerste ont-
moeting kwam kort aangeduid hierop neer dat de sfeer
goed was maar dat in het gesprek het onderste bepaald
nog niet boven was gebracht.

Er komt bij leven en welzijn een tweede ontmoeting en
wel op zaterdag 28 april a.s. zoals gebruikelijk in de
Ichthuskerk te Amersfoort. Het gesprek zal dan gaan
over „gemeentebesouwing”, in te leiden door Ds. P.
Beekhuis van Noordeloos en Ds. B. van Smeden van 's
Gravenhage-Zuid.

Nadere mededelingen aan de kerkeraden volgen nog.
Noteert U alvast de datum.

Contactdag deputaten gehandicapten

Evenals vorige jaren beleggen deputaten voor de
geestelijke verzorging van gehandicapten een con-
tactdag voor allen die bij de verzorging of begeleiding
van gehandicapten betrokken zijn.

Het blijkt steeds weer dat deze contactdagen in een
behoefte voorzien.

Veel vragen leven er, die gesteld willen worden en
antwoord behoeven.

Gedacht wordt aan ouders, verpleegkundi-
gen, verzorgers, begeleiders. Ook kerkeraden, diaco-
nieën, predikanten en toekomstige predikanten worden
geconfronteerd met de begeleiding van gehandicapten
en hen die daarbij betrokken zijn. Telkens weer wordt
gevraagd: „Hoe moeten wij handelen en wat doet de
kerk?”

De bijeenkomst wordt gehouden D.V. zaterdag 21 april
a.s. van 10 tot 3 uur in de Chr. Geref. Kerk aan de Grote
Haag te Amersfoort.

O.a. zal ds. A. Rebel, geestelijk verzorger van „Naarder-
heem” spreken over onze zorg voor gehandicapten.
U bent hartelijk welkom.

Voor lunchpakketten wordt gezorgd.

I.v.m. te treffen voorzieningen graag even bericht van
Uw komst (met opgave van het aantal personen) vóór 14
april a.s. aan ondergetekende.

Namens Chr. Geref. Deputaten voor de geestelijke
verzorging van gehandicapten,

A. van der Kruk, secr. Rijswijk (ZH)
Martin Campsplaar 167, tel. 070-943313.

Mbuma Zendingsdag Utrecht.

**De 16e Zendingsdag van de Ned. Stichting Mbuma Zending
wordt D.V. gehouden Maandag 30 April 1979.
(Koninginnedag) In de Irenehal van de Kon. Ned. Jaarbeurs.
Croeselaan te Utrecht. Tel. 030-914914. toestel 370.
Aanvang 10.30 uur (precies)**

Sprekers:

Ds. C. Smits van Giessendam (1e Voorzitter) Opening.

Ds. A. Murray van Appelcross (Schotland) secretaris van het zendingscomité der Schotse Kerk. Deze toespraak
wordt vertaald in het Hollands.

Ds. J. van Prooijen van Rhenen.

PAUZE, gedurende c.a. 2 uur, waarin ook gelegenheid is om de kramen der zendingskransen en
boekhandelaren te bezoeken en kennissen e.a. te ontmoeten.
Hiervoor is ook gelegenheid vóór en na de samenkomst.

Ds. P. J. Dorsman van Staphorst.

De Heer L. M. P. Scholten van Cappelle a.d. IJssel.

Ds. A. de Waard van H.I.Ambacht.

Ds. F. Mallan van Rhenen. (2e Voorzitter) slotwoord.

Om het parkeren te bevorderen verdient het aanbeveling om een letter Z op de voorruit der auto's aan te
brengen.

Voor dit doel wordt een letter Z in ons maandblad afgedrukt.

Grote parkeerterreinen en restaurants zijn beschikbaar.

De Ned. Stichting ondersteunt het geestelijk en medisch zendingswerk van de Vrije Presbyteriaanse Kerk van
Schotland. Deze kerk verricht dit werk reeds ruim 70 jaren.

Ook in de gevaarlijke districten in Rhodesië gaat de prediking e.a. nog regelmatig door.

Zelfs is kortgeleden nog een nieuwe inlandse predikant Ds. B. B. Dube in Zenka bevestigd, hij hoopt met Ds.
Donald A. Ross van Bulawayo ook op de a.s. Zendingsdag aanwezig te zijn.

De aanvragen om ondersteuning komen nog steeds binnen.

Penningmeester Mbuma Zending Putten giro 1618570.

Toezending van het prachtige in kleuren geill. maandblad der Stichting aanvragen bij:

Secretaris Mbumazending Postbus 649, 1200 AP Hilversum. Tel. 035-11747.

Zendingsbusjes en materiaal voor scholen e.a. aanvragen bij:

de heer H. J. Veenema. Laarderweg 241. 1403 RK Bussum. Tel. 02159-15115.

Goede gebruikte kleding kan gezonden worden aan:

de heer A. Barth, Frisostraat 1, 3295 CE 's Gravendeel, Tel. 01853-2159. (of op de a.s. Zendingsdag worden
afgegeven bij de vrachtauto's uit 's Gravendeel).